

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 122/03-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júna 2003 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., t. č. ÚVV, B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 3 Nt 179/02 a postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 8 Tpo 17/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 16. apríla 2003 doručené podanie P. H. (ďalej len „sťažovateľ“), t. č. ÚVV, B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., označené ako „Sťažnosť“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie jeho základných práv, ktoré „sú garantované Čl. 17 ods. 2, ods. 5 a Čl. 40 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), Čl. 5 ods. 4 Európskeho Dohovoru pre ľudské práva (ďalej len „Dohovor“), Čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, a to postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Nt 179/02 a postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Tpo 17/03“.

Sťažovateľ uviedol, že bol uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) z 23. októbra 2002 sp. zn. 3 Nt 179/02 vzatý do väzby podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť v zákonnej lehote, v ktorej namietal, že vzhľadom na jeho vážny zdravotný stav nesúhlasí s obmedzením osobnej slobody.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 27. februára 2003 sp. zn. 8 Tpo 17/03 tak, že sťažnosť sťažovateľa podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

V podaní sťažovateľ ďalej uviedol: *«Podľa § 327 ods. 2 Trestného poriadku súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku vtedy, ak zistí, že odsúdený ochorel nevyliciteľnou životu nebezpečnou chorobou.*

Trestné právo procesné (na rozdiel od práva hmotného) v zásade pripúšťa použitie analógie. Tento postup zákonodarca v niektorých prípadoch výslovne uvádza, alebo taký postup nevyklučuje, ak v istých smeroch stanovil zásady postupu, či rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. 03.1995, sp. zn. 8 Tz 39/94)

Konanie o rozhodovaní o väzbe, resp. procesný postup pri tomto rozhodovaní, nie je v Trestnom poriadku špeciálne upravené. Mám za to, že pre rozhodovanie o väzbe sťažovateľa (t. j. o vzatí, resp. zotrvaní v nej) neexistuje zákonný dôvod, pre ktorý by súd nemohol analogicky aplikovať § 327 ods. 2 Trestného poriadku.

Zákonodarca delegoval cit. ustanovením súdu možnosť, aby odsúdenému (za predpokladu, že ochorel nevyliciteľnou a životu nebezpečnou chorobou) upustil od výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 12 ods. 10 Trestného poriadku odsúdeným je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť. Vychádzajúc z uvedeného, zákonodarca výslovne pripúšťa nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu ako dôvod pre upustenie od výkonu trestu odňatia slobody. Pri odsúdenom platí právna domnienka, že je titulom právoplatného rozhodnutia súdu s určitosťou páchatel'om trestného činu.

Obvineným z trestného činu je v súlade s § 32 Trestného poriadku ten, kto je podozrivý zo spáchania trestného činu a bolo proti nemu vznesené obvinenie. Na osobu, ktorá má procesné postavenie obvineného, nie je možné hľadiť v súlade s § 2 ods. 2 Trestného poriadku až do času, kým nadobudne právoplatnosť odsudzujúci rozsudok súdu o vyslovení viny, ak by bola vinná.

Ak by teda zákonodarca pripustil možnosť, aby odsúdenému súd mohol upustiť od vykonania trestu odňatia slobody pre nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu a obvinenému by takúto možnosť nedal, mala by osoba, ktorá je vinná zo spáchania trestného činu viac práv ako osoba, na ktorú sa hľadí ako na nevinnú.

Uvedený logický výklad zákona je v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku. Ak zákon pripúšťa, aby odsúdenému (čo je významnejšia a závažnejšia právna kvalifikácia) súd mohol upustiť od vykonania trestu odňatia slobody pre nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu, je logické, aby touto možnosťou disponoval aj obvinený.

Podľa Čl. 2 ods. 1 Ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Analógiou v trestnom procese sa môžu riešiť prípady, ak právna norma nepostihuje konkrétny prípad. Ponúknuté riešenie je riešením „per analogiam“. Keďže v trestnom práve procesnom je analógia zásadne prípustná, možno považovať vyššie uvedený rozširujúci výklad celkovo za ústavne prípustný. Dôvodom pre pripustenie možnosti extenzívneho výkladu noriem Trestného poriadku je ústavná direktíva uvedená v cit. Čl. 2 ods. 2 Ústavy.

Podľa Čl. 17 ods. 5 Ústavy nemožno nikoho stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Zákon (Trestný poriadok) stanovuje možnosť, aby súd upustil od vykonania trestu odňatia slobody pre nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu. Pri použití analógie je tento postup prípustný aj pri rozhodovaní o väzobnom stíhaní. Ak teda Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave neumožnili stíhanie sťažovateľa na slobode z dôvodu nevyliciteľnej a životu nebezpečnej choroby, sťažovateľ bol stíhaný inak, ako spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Tým došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa Čl. 17 ods. 5 Ústavy.

... zdravotný stav sťažovateľa je natoľko závažný, že ďalšie zotrvanie vo väzbe pre neho predstavuje akútne ohrozenie života. Starostlivosť, ktorú mu poskytujú zdravotnícke zariadenia Ústavu pre výkon väzby, nie je postačujúca.

... Podľa čl. 40 každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

Ústavné právo na ochranu zdravia má svoje limity stanovené zákonom, čo je v súlade s Čl. 51 Ústavy.

... Právo na zdravotnú starostlivosť, aj keď je v Slovenskej republike často vykladané len s dôrazom na jeho bezodplatnosť, inkorporuje v sebe aj právo sťažovateľa, aby mu zdravotná starostlivosť bola poskytovaná na odbornej úrovni, plynule a sústavne, a to aj napriek tomu, že je vo väzbe.

Ako je popísané vyššie, liečba, ktorá je sťažovateľovi poskytovaná v zdravotníckych zariadeniach Ústavu pre výkon väzby, nie je poskytovaná na odbornej úrovni, plynule a sústavne. Týmto postupom je bezprostredne ohrozený život a zdravie sťažovateľa. Tým dochádza k porušovaniu jeho práva, garantovaného Čl. 40 Ústavy.»

Sťažovateľ svoju sťažnosť opiera o nasledovnú argumentáciu:

„Každý má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná. Toto právo možno vyvodiť z Čl. 17 ods. 2 Ústavy.

Toto právo je zakotvené o. i. aj v Čl. 5 ods. 4 Dohovoru a Čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb. o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických

právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach; ďalej len „Medzinárodný pakt“).

Podľa Čl. 5 ods. 4 Dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa Čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu každý, kto je zatknutý alebo je vo väzbe, má právo na konanie pred súdom, aby súd mohol bez meškania rozhodnúť o právoplatnosti jeho zadržania a nariadiť jeho prepustenie, ak väzba nie je zákonná.

Obsah tohto práva vyplýva predovšetkým z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“) k Čl. 5 ods. 4 Dohovoru. Na základe tohto ustanovenia osoba pozbavená osobnej slobody je oprávnená podať návrh na prieskumné súdne konanie procesných a hmotnoprávných podmienok, ktoré sú podstatné pre zákonnosť (rozsudok vo veci Brogan a ostatní v. Anglicko z 29. 11. 1988).

Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom Čl. 5, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990).

Sťažovateľ využil svoje právo podľa cit. noriem a v sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. 10. 2002, sp. zn. 3 Nt 179/02 uviedol, že vzhľadom k jeho vážnemu zdravotnému stavu nesúhlasí s obmedzením osobnej slobody. Týmto krokom sťažovateľ realizoval svoje právo, aby súd v prieskumnom konaní zistil, či sú splnené procesné a hmotnoprávne podmienky pre jeho väzobné stíhanie.

Je zrejmé, že nepripustením analógie (ako je popísaná vyššie) Krajský súd v Bratislave a ani Okresný súd Bratislava I nedodržali podmienku súladnosti postupu s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Postupom Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave došlo, podľa môjho názoru k porušeniu ústavných práv sťažovateľa. Dôsledné dodržiavanie ústavných práv nie je iba v záujme sťažovateľa, ale je v záujme celej verejnosti, pretože je jedným z rozhodujúcich momentov pre nastolenie dôvery vo výkon spravodlivosti.

... Podľa § 26 zákona č. 38/1993 Z. z., zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení sudcov v platnom znení, pri prerokúvaní návrhov sa Ústavný súd nemusí riadiť poradím, v akom mu došli, ak vec, ktorej sa niektorý návrh týka, považuje za naliehavú.

Naliehavosť tejto veci je daná tým, že iba Ústavný súd má právomoc rozhodnúť dočasným opatrením o zrušení rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave. V prípade, ak Ústavný súd rozhodne bezodkladne, bude tým zaručený účel inštitútu ústavnej sťažnosti, a tým aj posilnená ochrana ústavnosti, ktorú Ústavný súd garantuje.

Preto žiadam, aby sa Ústavný súd touto sťažnosťou zaoberal prioritne, bez ohľadu na poradie, v ktorom bola na Ústavný súd doručená. “

So zreteľom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal tento nález:

„ 1. Základné práva sťažovateľa, a to:

- právo na to, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu podľa Čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky,

- právo na stíhanie alebo pozbavenie slobody len z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom podľa Čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

- právo na ochranu zdravia a právo na zdravotnú starostlivosť podľa Čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky,

- právo na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie podľa Čl. 5 ods. 4 Európskeho Dohovoru pre ľudské práva ,

- právo na dosiahnutie najvyššej dosiahiteľnej úrovne fyzického zdravia a na vytvorenie podmienok na zabezpečenie lekárskej pomoci a starostlivosti v prípade choroby podľa Čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach,

- právo na konanie o právoplatnosti zadržania a prepustenie, ak väzba nie je zákonná podľa Čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach

boli postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Nt 179/02 a postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Tpo/03 porušené.

2. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z., zákona o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd SR uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. 02. 2003, sp. zn. 8 Tpo 17/03 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. 10. 2002, sp. zn. 3 NT 179/02 zrušuje.

3. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z., zákona o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd vracia Okresnému súdu Bratislava I vec vedenú pod sp. zn. 3 Nt 179/02 na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach upravujú ustanovenia § 20 ods. 1 a § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v súvislosti s postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy „Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok“.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy „Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu“.

Ústavný súd sa najprv zaoberal námietkou sťažovateľa, že okresný súd a krajský súd vo svojej rozhodovacej činnosti porušili jeho základné právo upravené v čl. 17 ods. 5 ústavy tým, že nevychádzali z možnosti použitia analógie podľa § 327 ods. 2 Trestného poriadku a *„neumožnili stíhanie sťažovateľa na slobode z dôvodu nevyliciteľnej a životu nebezpečnej choroby, sťažovateľ bol stíhaný inak, ako spôsobom, ktorý ustanovuje zákon“*.

V prípade analógie zákona (*analogia legis*), ktorej použitie v trestnom práve procesnom nemožno vylúčiť, ide o prenesenie zákonného hodnotiaceho meradla na zákonom neupravenú právnu otázku na základe podobnosti. Posúdenie, resp. výklad, či v danom prípade ide o takú otázku, ktorá môže byť predmetom analógie zákona (aplikácia ustanovení o výkone trestu odňatia slobody na spôsob výkonu väzby), ako aj prípadné použitie analógie zákona (podobného právneho predpisu na podobný vecný stav) a rozhodnutie na základe jej použitia patrí do rozhodovacej právomoci všeobecného súdu. a nie do právomoci ústavného súdu. Zo sťažnosti sťažovateľa pritom nevyplýva, že vo svojich doterajších sťažnostiach uplatnil takýto argument, pričom bolo namieste jeho použitie vo vzťahu k príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného sa ústavný súd pri preskúvaní tejto časti sťažnosti obmedzil len na posúdenie otázky, či zotrvávanie sťažovateľa vo väzbe napriek jeho zhoršenému zdravotnému stavu predstavuje porušenie jeho označených základných práv alebo slobôd.

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ môže uplatniť ochranu základného práva podľa čl. 17 ods. 2

a 5 ústavy [alebo podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktorého porušenie tiež namieta] len vtedy, ak ho nechráni iný súd, a to len v rozsahu svojej ústavnej právomoci podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Ďalej musí ísť o porušenie základného práva alebo slobody, ktoré súvisí s tým, že osoba bola vzatá do väzby bez zákonom uznaného a v odôvodnení všeobecného väzobného súdu uvedeného dôvodu opretého o konkrétne skutkové okolnosti (II. ÚS 76/02), resp. musí ísť o reálnu možnosť porušenia základného práva alebo slobody, ktorú by ústavný súd mohol preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z príloh k sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ bol vzatý do väzby na základe uznesenia okresného súdu z 23. októbra 2002 sp. zn. 3 Nt 179/02 z dôvodu uvedeného v § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Toto uznesenie bolo napadnuté sťažnosťou obvineného (sťažovateľa v tomto konaní) a táto sťažnosť bola zamietnutá uznesením krajského súdu z 27. februára 2003 sp. zn. 8 Tpo 17/03.

Označené uznesenie okresného súdu obsahuje zákonný dôvod väzby, pričom tento je aj skutkovo konkretizovaný tak, aby sa dalo (podľa názoru ústavného súdu) uzavrieť, že napĺňa obavu vyjadrenú v znení dôvodu väzby, pre ktorý bol do väzby vzatý. Rozhodnutiu o väzbe predchádzalo obvinenie (uznesenie vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru v Bratislave č. k. ČVS: KÚJP-174/OVEK-2002 z 22. októbra 2002).

Namietaný postup orgánov činných v trestnom konaní je preto v súlade s uvedenými ústavnými požiadavkami, ktoré obmedzujú zákonnú možnosť a zákonné predpoklady pozbavenia osobnej slobody v rozsahu ústavného princípu vyjadreného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľ ďalej v súvislosti s namietaným porušením čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy namietal porušenie jeho základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy. Z práva na ochranu zdravia sťažovateľ vyvodzuje právo, aby mu „zdravotná starostlivosť bola poskytovaná na odbornej úrovni, plynule a sústavne, a to aj napriek tomu, že je vo väzbe“. Keďže podľa sťažovateľa, „liečba ...poskytovaná v zdravotníckych zariadeniach Ústavu pre

výkon väzby, nie je poskytovaná na odbornej úrovni, plynule a sústavne... týmto postupom je bezprostredne ohrozený život a zdravie sťažovateľa“. Tým dochádza k porušovaniu práva sťažovateľa zaručeného v čl. 40 ústavy.

Podľa čl. 40 ústavy „Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon“.

Rozsah podmienok ochrany zdravia ustanovuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“).

Podľa § 3 citovaného zákona, ktorý sa týka úloh štátu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, „štát utvára podmienky na to, aby sa zdravotná starostlivosť poskytovala na odbornej úrovni, plynulo, sústavne a aby bola dostupná“.

Podľa § 4 a § 6 citovaného zákona každý, t. j. aj osoba, ktorá je vo väzbe, má právo na zdravotnú starostlivosť (s výnimkou práva na výber lekára alebo zdravotníckeho zariadenia, ktoré takúto starostlivosť poskytuje).

V zmysle § 3 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 156/1993 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov „Ak to vyžaduje zdravotný stav obvineného... väzba sa na nevyhnutne potrebný čas vykonáva v osobitnej nemocnici pre obvinených a odsúdených zriadenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky“.

Podľa § 3 ods. 4 citovaného zákona „Ak je ohrozené zdravie alebo život obvineného a nemožno mu poskytnúť primeranú liečebnú starostlivosť v ústave alebo v nemocnici, väzba sa vykoná v inom zdravotníckom zariadení, pričom stráženie obvineného zabezpečuje Zbor justičnej a väzenskej stráže Slovenskej republiky“.

Porušenie práva na ochranu zdravia sťažovateľ aj v tejto časti sťažnosti spája s porušením jeho základného práva na osobnú slobodu. Medzi zákonnými dôvodmi na ponechanie obvineného na slobode alebo na jeho prepustenie z väzby v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku [§ 67 a § 73 ods. 1 písm. a) a b)] však nie je uvedený zdravotný stav obvineného. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto súvislosti rovnako vyplynul právny názor, že „Choroba obvineného alebo jeho zlý zdravotný stav nie sú dôvodom na jeho prepustenie z väzby, pokiaľ dôvody väzby uvedené v § 67 Trestného poriadku trvajú aj naďalej“ (V 63/1993).

Keďže právo na zdravotnú starostlivosť sťažovateľa nemohlo byť porušené spôsobom, ktorý sťažovateľ namietal (pričom ustanovenie, ktorého porušenie namietal, nie je súčasťou individuálneho práva na ochranu zdravia, ale týka sa realizácie úloh štátu vyplývajúcich aj z medzinárodných dohovorov v tejto oblasti), ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti namietal porušenie čl. 12 Medzinárodného paktu o hospodárskych, kultúrnych a sociálnych právach (ďalej len „pakt“).

Podľa čl. 12 ods. 1 paktu „Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého na dosiahnutie najvyššie dosažiteľnej úrovne fyzického a duševného zdravia“. Článok 12 ods. 2 písm. d) paktu v tomto zmysle ďalej predpokladá, že „Štáty, zmluvné strany paktu, urobia opatrenia na dosiahnutie plného uskutočnenia tohto práva, ktoré budú zahŕňať:

...vytvorenie podmienok, ktoré by každému zabezpečili lekársku pomoc a starostlivosť v prípade choroby“.

Vo vzťahu k ustanoveniu čl. 12 paktu ústavný súd uvádza, že toto ustanovenie má programový charakter a predpokladá premietnutie medzinárodného záväzku zmluvného štátu do právneho poriadku tohto štátu vo forme uplatnenia širokej škály opatrení, medzi ktoré patria aj opatrenia legislatívneho charakteru.

Ústavný súd konštatoval, že Slovenská republika si v tejto oblasti plní svoje medzinárodné záväzky aj tým, že prijala príslušné legislatívne opatrenia vrátane zákona o zdravotnej starostlivosti (pozri uvedený § 3 tohto zákona), pričom súčasne konštatoval, že prostredníctvom tohto ustanovenia nemožno namietat' porušenie individuálnych práv alebo slobôd. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

4. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom (zadržaním), má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 9 ods. 4 paktu „Každý, kto je zatknutý alebo je vo väzbe, má právo na konanie pred súdom tak, aby súd mohol rozhodnúť bez omeškania o právoplatnosti jeho zadržania a nariadiť jeho prepustenie, ak väzba nie je zákonná“.

Ak o počiatočnom pozbavení slobody rozhodol súd, alebo ak zatknutá osoba bola predvedená pred sudcu, ktorý potom rozhodol o jej väzbe (čl. 5 ods. 3 dohovoru), čl. 5 ods. 4 dohovoru sa neuplatní, pretože súdna kontrola požadovaná týmto ustanovením je obsiahnutá už v tomto počiatočnom rozhodnutí.

Z faktov prípadu vyplynulo, že k zadržaniu sťažovateľa došlo 21. októbra 2002 a okresný súd rozhodol o jeho vzatí do väzby 23. októbra 2002. Z uvedeného je zrejmé, že vzhľadom na dobu konania vo vzťahu k uvedenej veci sa nevytvára ani reálna možnosť namietaného porušenia ustanovení čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 9 ods. 4 paktu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa aj v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2003

